

Kongl. May.^s

45.

Stadga och Babudh

15.

Gfwer åchskillige Disbrukz och Gorden
ningars affskaffande widh Ridderkapets och Adelens
Troloffningar/ Bröllop / Gåstebudh / Barns
doop och Begraffningar.

Gifwin Stockholm den 19. Decembr.
Åhr 1668.

Tryckt i Stockholm / hos Ignatium Meurer / Kongl.
Booktr. Åhr 1669.

[Faint, mirrored text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

Est. A
Tartu. Univ. Utkoost
Kra. mat. o. g. II
9584

S H **CHARL**
medh Gud; Nåde /
de / Sveriges / Godes
thes och Wendes Konung
h och Arffurste /
Stoorfurste til Finlandh /
Hertigh vthi Skåne /
Estlandh /

Lijflandh / Carelen / Brehmen / Vehrden / Stettin /
Pommern / Gossuben och Wenden / Furste til Rügen /
Herre öfver Ingermanlandh och Wismar ;
Så ock Pfaltzgræfve widh Rhein i Bavern / til Guelich
Stewe och Bergen Hertigh / ic. Vidre witterlig
gic / at såsom Vår högråhrade Fru Moder / hennes
May. Drottningh Christina, hafver vthi thes Regem
ents tidh / och aff den 17. Decembr. Åhr 1644 / låtet
vthgå en Stadga / til at hånna och affkasta the åth
skillige Misbruuk och öfverflödigheter / som then tid
den hoos Ridderskapet och Adelen här i Riket vthi
åthskillige tingh / och särdeles widh theras Trolofsning
gar / Bröllop / Barndoop / Jordefärder / och andre

A H Sam

21
Samqvåmer / woro inrättade ; Wij ock sedermera /
effter förberörde Ridderkapets och Adelsens underdå-
nige anhållande / widh den Riksdagen / som höltz Åhr
1664 / hafwe ofwanskriffne Stadga ofwersedt och för-
nyat / effter som then samma genom Tjädernas ombyste
war kommen vhr bruk / och eliest någon förbättringh
syntes behöfwa ; Alltså hade Wij wäl förmodat thet
een sådan wår Förordningh / som Wij aff ett nådigt be-
wågh emoot Ridderkapet och Adelen / til heela Stån-
dets / och hwaras och eens theraff i synnerheet / gagn och
fröna och effter theras egen åstundan göra månde /
skulle hafft thet efftertryck som wår nådige wille och
theras pliekt sampt wålfärdh medh skähl fordrade /
hwarföre wij ock hafwe warit förorsakade / at widh den
nu wålholdne Riksdagh / siälla sådant Ridderkapet
och Adelen för Ögonen / the ther ock sielff hafwa i ge-
meen wilst ett Misshaghy til thet som een och annan
hwar för sigh brutet och mishandlat / therwithman
sitt eget bästa och wålståndh noghsampt betrachtat /
och åter aff Ds underdånigst begiärt / thet Wij wille
låta Dsi Nader behaga the påminnelser som the hade
funnit nödige widh företalde Stadga at göra / såm
wål them samme jempte sielfwa Stadgan å nno förme-
delst Wårt Komungzlige Påbudh styrckia och stadfästia.
Thetta hafwe Wij taget i nådigt betänckande / och
emedan Wij intet heller see / än at under Wårt Rege-
mente alle fördärfwelige Dordningar måge kunna
dån

15.
dämpas / och i thes ställe hwar och een blifwa waandh
och hällen til een Ehrbahr Sparsamheet / som alle rätt-
sinnige i Werlden hafwa hafft lust och behagh til / och
aff hwilken the Land och Riken som sigh therom hafwa
bestit at / een synnerligh krafft och wålgångh altidh
besunnit / thy hafwe Wij berörde Ridderkapets och
Adelsens underdånige ansökningh och gjorde påminnel-
ser låtet så mycket heller komma hoos Ds i nådigt an-
seende / som Wij hafwe widh theras ofwerläggande
sedt och förspordt them wål wara fattade och inrättade
til förestreffne måhl / förthen skull Wij och them samme
til then förrige Stadgan fogat / och henne nu således
förnyat / som sielfwa puncterne , the häreffter föllia /
thet hwar om sigh innehålla och förma.

I.
Når Troloffningar skole hållas emillan the Per-
soner / som äre aff Ridderkapet och Adelen / hwad the
skole på Landet eller i Städerna / skole alla Gästebudh
wara förbudne och icke flere ther wara tillstådes än
Föräldrarne / eller the som i Föräldrars ställe och gifsto-
Mån äre / medh fyra Witnen / två å hwarthera sij-
dan : Och skal widh samma Act medh all extraordi-
narie omkostnadh innehållas / och the budne effter för-
rättad Troloffningh om then skier i Staden / strart
sklias åth / men på Landet / sedan the måtteligen /
vthan någon ofwerflödth / äre tracterade. Gidr nå-
gon häreemoot och större Gästebudh anställer / böte tre-
hundra Daler Sölfsver Mynt.

2. Widh

22
II.
Widh sielfwa Bröllopen / skola alle Bådhsfruar
awällar / som medh Proceß och Gästebudh anställas /
aldeles wara förbudne / så i Städerna / som på Landz
bygden; Säsom ock effter Bröllopen alle Hemkom-
men som medh Gästebudh pläga skee: Gör någon här
emoot böte sammaledes 300. Daler Sölfsvermynt.

III.
När någons Ridders och Adelsmans Bröllop
warder anstält i någon Stadh / thå skal Brudgum-
men så wäl som Gästerna othan någon Proceß / präng
eller prähl / sig på sielfwa Bröllops Dagen och i
Brudhuset inställa / och wara then ofseedh aldeles här
effter affskaffat / at samlas på Middawellen och tracte-
ras / som för thetta skiedt är; Och skola ännu fast mehr
alle Baler, Conventer och Samankomster / som hafwa
warit wahne förvth at anställas och föröfwas här
medh hämmade och förbudne wara. Widh sielfwa
Bröllops acten skal hwar och een sig besluta alt onyt-
tig: Prähl och skadeligh bekosnadh at fly och undwilt-
ka: Och skal ingen hafwa tillståndh at biuda flere Gä-
ster än tiugu Paar / Man och Quinfolck tilhopa /
samt Släkten medh inräknadt / widh 300. Daler
Sölfsvermynts Böter til görandes ther någon
thetta wise tahlet öfwerträda skulle / men therunder
må hwar och en stå fritt at biude; Dock skal / ther Wij
eller War högtährada Eiskelige käre Fru Moders skulle
bewij

15
bewijssa någon then Näden at wara therhoos / thå wär
och högbemelte war Fru Moders medhafwande sölie
icke wara therunder begripet. Trompetter / Pufor och
Musikanter effterlåtes och at brukas effter eens behag
och ämne / samt til ständers Heder och Actens bepry-
delse: Och säsom den orwahnan mehr och mehr ökas /
at bemelte Gäster dröjja alt för länge öfwer then ansag-
de Stunden medh sin sammankomst / så wäl i Bröllop
som andre Samawämmer; Så wele wij / samt alf-
warligen biude / at så framt Bröllops acten skal ske
om Afftonen / thet the som budne äre / häreffer icke för-
dröjja at inställa sig längre än til Klockan Siu om be-
melte Affton / at Gästebudet thå kan angå / jämwäl
thi til sölte i godh tjd om Natten wara ändat; Sam-
maledes ther thet skier om Middagen / så bör thet både
widh sagdan stund begynnas / säsom och wara öfwer-
stätt och ändat i rättan tjd; Så at hela Bröllops a-
cten på en allena Dagh förrättat blifwer / anthen Glas-
wen kastas eller icke. Hwad sielfwa Tractamenterna
angår / så måge wäl Gästerna i Städerna / sedan alla
Ceremonier äre förbi / medh Wijn och andra Drycker
bestänktas / icke til öfwerflöd och dryckenskap / othan
til en måtteligh och höflig Lust / hwarwidh och Confect
effterlåtet blifwer / allenast och emedan dheruthinnan
ett märckeligt misbruk på någon tjd är opkommet / så
at i stället man hade ment bespara omkostnadt medh
thes tillåtande othan Maatredningh / så förmär man
ogär

oglärna/at nu gemenligen therpå fast mehra bekostas/
än eliest en måtteligh Måltidh både medh Maat och
Confect borde komma tilståendes; Hwarföre wele wil
Nådighst hafwa befallat/ at hwar och en skal medh sådan
öfverflödth aldeles innehålla/ betiena sigh aff medel
måttigt Confect på Skålar eller Korgar/dock icke Py-
ramidwjs lagdt/ och således alle Marcipaner medh
Däckor och Schæfer/ sampt annat kostbahrt Confect
låta blifwa affkastat. Gör någon häremoot böte sam-
maledes 300. Daler Sölswer Mynt.

IV.

A Landet ther någon wil göra Bröllop på sin
Gård/ emedan Gästerna ther en annorlunda kunna mö-
tas äth/ vthan på Hwswårdens omkostnad/ och Brud-
gummen icke wäl kan vndwika Dagen för Bröllopet
at komma in widh thet at Gästerna begynna samlas/
thå stånde honom fritt och saaklöst at inrjda eller sakra/
som han bäst gitter/ medh sine Wänner och Tjenare/
dock skal han vndwika all säfång omkostnadh; Sedan
må och Hwswården spüsa Gästerna (the och ther i lijka
måtto som i Städerna icke öfwer Tiugu Paar skola bit-
das) på Nöqwällen med en ordinarie Måltidh vthan
Confect och Dryckenstap. Så skal en heller Brud-
gummen eller Bruden den Afftonen wara tilstådes i
Laget/ och mindre han såsom Brudgumme eller hon i
Brudhskrudh infördh warda. Och skola på en Daggh
alla Kyrtio, och andra Ceremonier ther warda för-
rät

75.
rättade/ och derefter Gästerna til Måltid; behållne och
tracterade, dock vthan öfverflödth/sampt medh sådant
Confect som i dhen näst föregående Artickelen är be-
nämmt/ såsom och vthan Schæfer. Men skulle Gäs-
terne än öfwer then Dagen qwar blifwa/ så må thet
wäl skee/ sampt the aff Hwswården tracteras, dock
medh tjänligh måttelicheet/ til thes the äre sårdirge at
resa thadan. Then häremoot bryter hafwe förwär-
kat 300. Daler Sölswer Mynt.

V.

Såsom i förnämde/ Wår högtåhrade Fru Mo-
ders/ Drottningh Christinae Stadga aff Åhr 1644/
och i thes siuende punct/är om Ridderstapes och Ader-
lens Morgongåswor wäl och märckeligen til Stån-
dets bästa wordet förordnat/ thet och här til för een
Lagh hållet är/ jämwäl här effter i lijka måtto obrotli-
gen hållas och efterlefwat skal/ och lijkawäl sederneh-
ra förnimmes ett sådant Misbruuk wara therwedh in-
ritat/ at somlige understå sigh sielfwa Morgongås-
wan öfwer Ordningen förhönia/ somblige och under
Namn aff een förbättring skänckta een stoor Post i re-
da Penningar som the sielff icke äga/ eller och medh
hela sin Egendomb betala kunna; Alltså påbiude Wij
ännu alswartligen at hwar och en tager widh Morgon-
gåswords vthstående thet mått i aekt/ som berörde
siuende punct innehåller/ och thet ingaledes öfwerstri-
der/ effter som Wij och förthenstul then icke länge se-
dan

dan opkomne och så kallade Förbättringen/härmedh al-
deles förbiude och affskaffe / så at ther någon gör här-
emoot / antingen gifwer högre Morgongåfwa / eller
och lägger förbättringen ther til / thå skal thens Arswin-
ge icke wara förbunden thet at hålla / vthan blifwa så
wål för öfwerståttat aff Morgongåfwan / som Förbät-
tringen aldeles förskont och frjkiåndh / althensund then
hwarken i Lagen eller Stadgan hafwer någon grundh
och förthy bör hållas för ogill och aff intet wårde.

VI.

Efter som för thetta hafwer warit påbudet / at alle
Gåfwor som plågar gifwas aff Brudgumne och Brud-
til TaaIman / Brudhfrämior / Ledswenner / Slecht
och Förwanter / eller andre / them undantagandes som
til Kåte och Riållare eller eliest kunna wara betingade /
skulle wara affskaffade och förbudne / sammaledes och
alt solent gifwande emellan Brudgumne och
Brudh / eller theras Förwanter instålt / och wi likwål
icke vthan misshagh förnimme sådant icke wara behörlig-
gen efterleswat ; Hwarföre wele wi härmedh å mo
hafwa vprepat och stadgat / at alt sådant solent gif-
wande skal wara förbudet och vphåfvet / särdeles at
all omkostnadh medh många och onödige Klåders gif-
wande / Jåmwål thet öfwerflödh / medh Juvelers /
Perlors / och andre dyrbare Wahrors skånckande /
som här til förvth hafwer warit öfwat / skal hårefter
vphöra och hwjlla / tillijka medh thet öfwerflödige mis-
bruk

15.
bruk medh kostbare Sångiars vphiöpande / som här-
medh affskaffat blifwer / och i thes ställe hwar och een
förmån at at låta sigh bendyia medh måttelligheet / och
icke öfwerlasta sitt förråd och ånne : Men wil Brud-
gummen skånckia sin Brudh något / så sånck han thet
henne til handa vthan någon solennitet, och ther någon
elieft finnes ibland Förwanterne / som hafwer råd
vthan sin skada at hielpa Brudhgumne och Brudh
något / och hafwer willia at förklara sin benågenheet /
thå giöre thet vthan om Samqwåmet / och när honom
elieft tåckes / eller låtet effter sin willia och lågenheet.
Ar någon som gör haremoot böte 300. Daler Sölfe
wermynt.

VII.

Såsom Wi vthi ett serdeles öpet Bress förbiude
allehanda Misbruuk och öfwerflödh vthi Klådedräck-
ter ; Så skal och hwarken Brudgumne eller Brudh
aff Adeln wara tillåtet något sådant bruka / som the-
vthi är förbudet / effter som wi öf på thet samma we-
le här beropat hafwa / jåmwål befalle at thet så widh
Bröllops Acter, som elieft i andra Samqwåmer och
tilfällen skal observeras, åfwen som wore thet här Ord
ifrån Ordh vprepat och infördt.

VIII.

Ther hoos / emedan Wi åra komne vthi För-
farenheet / huruledes några aff Ridderskapet och Ad-
eln / när the skola giöra ett Bröllop åth någon aff
B ij theras

theras Tienstefolck / thå ther til giöra så stoor omkost-
nadh och wäsende / som skulle the theras egne Barn eller
närskylte Släckt och Fränder vthgiffa ; Hwarföre efter
sådan är orimligt och otänligt / så wele wij at ef-
ter thenne Dag / ther någon aff Ridderskapet hade så-
dant Folck vthom Adel / som the giärna wille hielpa
medh Bröllops kostnadh / och ther vthi bewiisa sin be-
wägenheet / thet thå hålft måste medh en wis Penninge
Summa / eller och eliest medh understödiande til Maat
och Driek vthi Partfeller / Och sedan låta them sielstwa
giöra Bröllopet. Men skulle och någon för hwarie-
handa Orsak / änteligen sielst wela hålla bemelte Bröl-
lop / så må then samma giöra thet / dock allenast medh
een ordinarie Måltijdh / sampt vthan alt Confect ;
Efter som Bruden och icke annars skal vthprindas än
medh sådan Skrudh / så til Kläder som Smucketngh /
som thes Ståndh tilstås och tjänar / sampt vthi 5.
Artickeln aff wår Stadga öfwer Borgerstapets Bröl-
lop / Åhr 1664 vthgången / beskrefwet och påbudet är ;
Sinnes nu någon som anthen i Städerna eller å Lan-
det annorledes sigh förhåller / och öfwerflödig omkost-
nadh öfwar emoot thet som här ofwan före är tillåtet /
särdeles Wården och Brudsåtan / böte 300. Daler
Sölfrer Mynt.

IX.

Inga Gåstebudh skola hållas widh Barnadoop
eller Kyrciogånger / men ther på Landzbygden några
wore

wore långwägade budne til Gaddrar måga the medh
een ordinarie Måltijdh / som andra the ther komma
resande / traacterade warda. Och emedan ett stoor
missbruk är inriitat vthi Gaddergåstewors gifwande och
håraff flytande myckenheet af Gaddrar / så skal häreff-
ter ingen wara efterlåcet öfwer / men wål under / nie
Personer at bedia til Gaddrar / jämwål alt vthdelande
aff Gåstwor therwidh wara förbudet / vthan thet wore
til något fattigt Folck / them man wille i thet fallet stieka
något vthan sin skada til hielp och bijsånd / widh 100.
Daler Sölfrermynts böther.

X.

Når något Dödsfall kan hända ibland Ridder-
skapet och Adeln / thå bör hwar och een wara betänckt
at fly alt onödigt Pråhl och skadeligt öfwerflödh widh
the Döda Kroppars Swepningar / hwilka härefter
icke medh något Guld och Sölfrer / eller thet som
theraff wirekat eller giordt är / icke heller medh någon
Knyttningh aff Tråå eller Silke / vthan allenast medh
slätt och medelmåttigt Låreffe eller Stidentngh / pry-
das och beklådas skole. Så skola och Ristorne ther
Lijken läggias vthi icke giöras efter thenna Dag aff
annat än aff Tråå eller Koppur / men ingen annan
Metall ; Och skola the aff Koppur icke medh någon
kostbahrheet vthan heel slätta försärdigas / så at man
therwidh allenast betjänar sigh then fjina swarta Får-
nisan til theras öfwerstryckande / och Kanterne medh

21
Sölfrwer eller förghlta Ränder bepryder / i alt vthan
något kostbahrt Mönster aff Arbete eller Lösswärc;
Men the som giöras af Tråå / som thet hwar och en fritte
lemmas / så skola the en heller medh något Guld eller
Sölfrwer / hwarken innan eller vthan til vthstofferas /
vthan allenast öfwerdragas medh swart Klåde eller
Sammet / sampt innan klådas medh medelmättigt
slaggh aff Linne eller Stidentygh: Skulle ock någon
behaga til at låta sätta the Dödas Namn och
Wapn medh Tittel och hans Födelses- och Dödzdagh
widh Huswudet / och på bägge sidorne långst åth hans
Aner / sampt widh Fötterne Döde- Huswudet / och på
Låcket Crucifixet eller Korset / thå lemmas thet til eens
friiheet och behagh / allenast at thet på Kopparkistan
giöres aff drifwit eller vthgråswit Arbete / men på den
aff Tråå / aff Atlas medh en Kant insattat. När
Lijket och Kistan således klådde och tilredde äre / skola
til Lijkets inläggande i Kistan icke andre biudas / än
the som aff närmaste Slächt och Swågerskap äro /
eller i mangel theraff / några så andre / som widh thet
Acten kunna wara närwarande; Effer som ock i med-
lertidh intet wakande vthom eens eget Huus folk skal
wara tillåtet; Och skal Kistan samma Afton som Lij-
ket ther i lägges tilsluten blifwa / thå och the flera bud-
ne / som dock tillijte medh the förra icke så wara öfwer
men wäl under Tiugu Paar / sigh i Sorghuuset skola
inställa / och wara Lijket medh een tyft och stickeligh

Ord

15.
Ordnings föliacktige til Kyrcian at bijsättias; Och
må ingen widh thet acten skäncka Döl eller Wijn /
mycket mindre inbära något Confect. Vthi ringan-
de effer the Döda skal thet förblifwa widh thet bruuk
nu är / så at icke mehr än fyra Ringningar tillåtas / thet
Första Siälringningen / den Andra dagen för Begräf-
ningen / thet Tredie när Begräfningen skier / och thet
Fierden när Lijket är Jordsatt / och bör ingen aff thesse
Ringningar wara eller förlängias öfwer en Halff Ti-
ma. När sielwa Begräfningen skal hållas / thå
skal intet biudande thet til skie genom Breff / mehr än
til them som gå i Sorgeställe / thet är Slächtten eller i
mangel theraff til thet högsta Tolff Paar andre / men
alle the öfrige / lijka af hwad wilkor eller wårde the ähre /
skola sigh medh thet waanlige bediande / som aff Prä-
diktolarne skier / benöya låta / och thet Dödas Jorde-
fårdh icke thet mindre medh sitt fölte hedra / thet thet
anseende aff en Christeligh Kiärleek / eller någon särde-
les Wånskap eller Plicht thet giöra wilja. Och än-
dock för thetta alla Begräfningar på Sön- och Hel-
gedagar hafwa varit förbudne / för thet otidigheet
skul som therwidh bleff föröswat / så wele wiljkarwål
thet förra bruket / som til Gudhactighets befrämian-
de mehra synes lända / åther hafwa förmat / dock medh
thet vthtryckelige wittkohr / at så snart thet ordinarie är
ringt samman til Aftonsången / skal effer en liten
drögningh högst til halff tierdedels Tijma / faras fort
medh

medh Ringningen för Liket / så at then kan ändas
widh Klockan Tuslar / thå och Liket under berörde
Ringningh måste bäras vp / men om medh Ringnin-
gen längre skulle försummas eller och Processen thå
icke vara färdigh at gå / böte then som skullen gifwer
ett hundrade Daler Sölfsvermynt til Kyrckian cen-
skylt. Dock är härmedh icke förbudet at Begraffnin-
gar måge ock på Söcknedagar hållas / när thet för nå-
gon särdeles Orsak skul icke annars stie kan / allenast
at och thå sammaledes medh Likes opbårande inga-
lundamå dröyas öfwer then Klocktjima som budet och
aflyst är / widh samma Böte til görandes. Vthi
sieswa Lik processen skal then bewäpnade Mannen
medh Harnesk Håsten / sampt alle andre Sorgh och
Ledehåstar icke mehr brukas / vthan aldeles vara aff-
skaffade tillika medh alla Baneer och Fahnor; Så at
härefter ingen må vara tillåtet / at föra mehr än Wa-
penstiölden allena / sampt Cachetten, Järnhandskar-
ne / Sporrarne och Swärdet / så ock Commendeur-
Stafwen / hwilka man kan efter eget behagh antingen
läggia på Kistan eller och bära låta / dock Stafwen
allenast för them som General Commendo fört hafwa.
Aner blifwer ock efterlåtet at föra them som kunna och
rätt ther til hafwa / om the så wilia kringh Wapen-
stiölden på Kistan / eller på särdeles Bräden affmåla-
de / som hwar behaga kan; Ryttare och Soldater /
som här til hafwa varit brukade i sådane Processer;
skola

15.
skola och härmedh vara förbudne både på Landet och i
Städerne; Dock skola icke thes mindre the som i
Kriigh tient hafwa / niuta någre Skätt aff Stycken til
sin Heder / efter som hwar hafwer haftt Tienst til.
Marstalcker eller Prestafwer skola en heller wara mehr
än två / then ena för Liket / och then andra för Fruen-
timbret / hwilket wäl efter förra Christelige wahna / si-
na Döda til theras Hwylorum beledsaga kan / dock
at ingen af the Sörlande härefter skal ledd blifwa mehr
än Enkian / Modren / Döttrarne / Systrarne / sampt
Faster och Moster then Dödas / och the andra fölia
elieft Paar och Paar / efter sin Ordningh. Sedan
Begraffningz acten medh Predikan och Likes Zor-
dande är i Kyrckian ändadh / och alt thesammastädes
wäl och stickeligen förrättat / gånge hwar heem til sitt
igen vthan någon process. men wilia några aff the skyl-
daste fölia Sorgesolcket hem för theras Huas / thet
skal så wida vara efterlåtit / som thet innom ett blott
beledsagande stannar / efter som i Städerna alla Mål-
tider och tractamenter, under hwad stien thet hålft är /
aldeles skola widh stike fall förbudne och affskaffade
vara; Men på Landet såsom thetta icke så strängt kan
hållas / emedan Gåsterne icke så straxt när Begraffnin-
gen är förbi / kunna resa hem til sit / thå måge the och
efter Predikan hembiudas til Gården och medh nödh-
torffigh Maat och Driick / vthan all öfwerflödth tra-
steras, serdeles icke medh annat Confect än i then tredie

Artickeln är tillåtet. Then annorlunda gör / och emoot något thera aff thetta förestreffne bryter / bôte 300. Daler Sölsvermynt.

XI.

Såsom thet är een gammal och lofligh plågsedh / at the Christnas Lijk är medh siungande aff Gudelige Psalmer vpburne til sine Graffställen / och sådant jäm wäl i wårt Fädernes Rike hafwer varit öfligit aff Präster och Diecknar at förrättas / men nu likawäl åthskillige misbruuk finnes therwidh vara inrättade / som åther rättas och til en godh Ordningh föras måste ; Altså finna wij nödigt therom således at sticka och förordna / thet ingen Schola ther til skal fordras och tagas / mehr än then Stadens / eller Församlingens / ihwilken Begraffningen skeer / eller ther näst belägen är / icke heller flere Präster / än som i Staden the ordinarie Stad; Prästerne / men på Landet 10. å 12 til thet högsta / doch wäl ther under och til mindre tahl / som hwar och een thet behaga kan ; The samma som således badne blifwa / och vthan laga förfall är stadde / skola och vara förbundne icke allenast sigh at inställa / vthan ock thet wanlige siungande förrätta / så wäl på Gatan som sedan i Kyrckian / ther the vthi Ghoren för blifwa / och then förargelse som mången för thetta / genom sitt otijdige gående vhr Kyrckian gifwet hafwer / således affskaffa skola ; Tagandes the som budne varit / och sin Tienst på thet sättet bewijst hafwa / then

then Gåfwa til godo / som hwar och een effter sitt behagh och ämne / them medhdelar ; Men the som icke är af ordinarie Stad; Prästerne / en heller elliest ther til budne / skal ingen vara plicketigh thet ringaste at gifwa / fast the sigh medh the andre hade mer ångt.

XII.

Och emedan thet icke ringa styrcker een godh reda och Ordningh / then wij aff Kongl. försorgh i alla saker wöneligast efftertracte / at en wisheet giordh blifwer / hwad Ridderskapet och Adelen widh slijk tilfällen aff Lysningh / Wigningh / Barndoop och Begraffningar / skola gifwa til Prästerskapet och Kyrckiorne / thy hafwe wij härmedh förordna welat / thet för Lysningh som gementligen aff Prädikstolarne tree gångor plåga skee / gifwes här i Stockholm tree Daler Sölsvermynt / men på Landet och ther för thetta icke wahnt är at gifwa / ther gifwes en heller häreffter ; För Wigning kan gifwas ifrån sãm och til sãmton Daler Sölsvermynt högst / och för Barndoop lika mycket ; Men för Begraffningh och Lijkpredikan / antingen ordinarie Lijkstohl eller i thes ställe Penningar / emellan ttio och til suttio Daler Sölsvermynt / alt effter hvars och eens behagh och frje willie / allenast at ingen öfwergår thet tahl / som här til thet högsta satt är ; gör thet någon / bôte så wäl then gifwer / som then tager emoot / 300. Daler Sölsvermynt.

XIII.

Allthenstundh thet Pråhl och öfwerflödh / som the
 aff Ridderskapet och Adeln / vppå sina Dödas Bes-
 graffningar och Lijtprocesser här til användt / hafwer
 varit i sigh sielste onyttigt och skadeligit / och ländt
 mången til icke ringa förargelse / som thet medh Chri-
 stelige Tanckar åskådat hafwer / förthenskul wi och nu
 förmedelst thenna Stadga sökte sådant at förekomma
 och affskaffa; Och thet icke thes mindre är allom lika
 som infödt / at man them / för hwilka man i Lijftidens
 någon wyrdnat eller tiårlek burit hafwer / och effter the-
 ras Dödh gårna hedra will: Therfore är wår nå-
 dige wilie / som thet och i sanningh rättast och tienligast
 är / at ther någon aff sådan losligh åtrå vpwäckt / wille
 låta then samme medh något vthwårtes teckn see och
 påstima / then thå må sådane tingh ther til vthwåltia /
 som både Gudt och Memiskiom tackias / och icke alle-
 nast någre få Dagars efftertaal / vthan ett stadigwå-
 rande Beröm och Lofford förtiena kunna. Hwar til the
 Gåfwor förnemligast höra / som til bocklige Konstiers
 befrämmande widh Academier och Scholer, til
 Ryrktors byggnadh / til Gudstiensens understödh / och
 til the Fattigas Hielp och Nährung widh Hospitaller
 och Barnhuus / årnas och anläggias / och hwar aff
 then Döda ett gode och ewigt ryckte hoos allom för-
 wårswas kan / såsom til hwilkens åminnelse thet
 sticket warder. Skulle ock någon wara mehr begif-
 wen

15.
 wen til thet som ögat lystet / then kan och fast mehr er-
 hålla sitt affseende medh sköna Epitaphiers och herlige
 Monumenters vprättande / förmedelst hwilka then aff-
 lednes Namn behålles i långt minne / än som medh
 sådan beofnad / hwilken antingen på sielswa begraff-
 ning; Dagen / eller ock straxt thereffter tillika för-
 spildh och förglömdh warder; Dock at hwar och een
 sigh i sådant fall hålft betänkar aff the Metaller och
 Stenar / som här i wårt Rike och thes underliggian-
 de Provincier finnas kunna.

XIV.

Ingen skal fördrifta sigh om han icke warder be-
 din / skrifwa någon Graffskrifte / widh 12. Daler
 Sölswernynnes böter. Om Brudhskriffter / Nährungs-
 skriffter / alla andre Tiggare Skriffter / och thet Bätt-
 lerij / som steer medh Stamböter / item om Tiggerij
 aff hwartheanda slags Sold / såsom Tromslagare /
 Pipare / Siungare / Kutskar / Rockar och gemeent
 Soldt medh Mannstänger / wari samma Lagh.

XV.

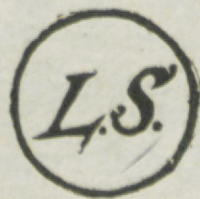
Alla the Böther som här beröras skole gifwas
 och vthgöras til Ridderhuset / dock Anlagaren sin an-
 part förbehållen.

Såsom Landet är widdt begripet och förshen-
skull någon tjdh fordras / förr än alla wederböran-
de / kunna om thenna Stadga behörigen warda
adverterade: Altså på thet icke någon må therige-
nom medh någon snäll och hastigh Execution warda
förfordelat / förr än han hafwer kunnat erhålla om-
ständeligh kunskap och underrättelse om sakernas be-
skaffenheet / hwarföre hafwe Wij sunnet godt sättia
til thenna Stadgas fullkomlige wärckställande en
wis Termin och Dag / nemligen den 24. Junij näst-
kommande; Dock at i medler tjdh / thet som i wår förre
Stadga aff Åhr 1664. påbudet är / må icke thes min-
dre aff allom hållas och i ackt tagas.

Thetta hafwe Wij således stadgat och förordnat /
och wele at altwarligen skal efterkommas / befallan-
des först Wår Öfwerståthållare här i Stockholm /
sedan hwar Gouverneur och Landzhöfdinge i sitt
Gouvernemente eller Höfdingedöme / så ock alle the
som något Domare Embete beklåda / eller thet elliest
kan wederböra / och för wår skuldhwela och skola gö-
ra och låta / at the rätta sigh häreffter och så laga at
thet / som Wij här othi hafwa stadgat / må hörksamli-
ligen efterleswas. Til yttermehra wisso / hafwe Wij
thetta / medh Wårt Kongl. Secret, så ock Wår
Högte

Högtåhrade Elskelige kåre Fru Moders / sampt the
andre Wåre och Wårt Rijkets respectivè Förmyn-
dares och Regerings Underskriffte bekräfta låtit. Da-
tum Stockholm den 19. Decembr. Åhr 1668.

Hedewig Eleonora.

Per Brahe / Grefwe til Wisingsborgh / S. R. Droget.	Lorenz von der Lind / i R. Marskens stelle.	Gustaf Otto Stens bock / S. R. Am- miral.
Magnus Gabriel de la Gardie, S. R. Cansler.		Sewedh Bååt / S. R. Stattmeßare.